

ЗАТВЕРДЖУЮ
директор коледжу

_____ К.Ф.Войцехівський

« _____ » _____ 2017 року

**Програма
конкурсу творчих здібностей**

для абітурієнтів на основі
базової загальної середньої освіти

Програма творчого конкурсу з музики для абітурієнтів на основі базової загальної середньої освіти / Укладач Р.А. Мартинюк.

- Вінниця: Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж, 2017.
11 с.

Укладач - Мартинюк Р.А. - викладач вищої категорії, викладач-методист Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу.

Програму творчого конкурсу обговорено і схвалено на засіданні кафедри теорії та методики музичного виховання, комісій викладачів хорового диригування та постановки голосу, музичного інструменту (фортепіано, баян)
(протокол № від 2017 року)

Вступ

Духовне відродження українського народу неможливе без відродження і розвитку рідної школи, національної системи освіти й педагогічної культури. Розбудова незалежної Української держави вимагає адекватного її виховання юного покоління. У Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття») визначено: «Головна мета національного виховання - набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури міжнаціональних взаємин, формування у молоді незалежно від національної належності особистісних рис громадян Української держави, розвиненої духовності, фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, правової, трудової, екологічної культури».

Сформувати покоління всебічно розвинутих свідомих громадян, котрі будуватимуть прийдешнє суспільство і житимуть у ньому - найперше завдання вчителя. Зміст освітньої роботи школи повинен забезпечувати формування наукового світогляду, розумовий розвиток учнів, їх трудову підготовку і професійне визначення, моральну, фізичну, естетичну, екологічну культуру.

Тому стає зрозумілою потреба в підготовці професійних, кваліфікованих вчителів, які б могли вирішувати завдання сучасної освіти та формувати всебічно розвинуті особистості школярів. І, у першу чергу, це стосується підготовки вчителів гуманітарних дисциплін, зокрема, вчителів музики. Адже виховання, духовне збагачення та очищення, естетичний, моральний, культурний розвиток школярів здійснюється саме на предметах гуманітарної спрямованості, у тому числі й на уроках музики.

Вчитель музики на своїх уроках має забезпечити

формування духовної культури особистості в тісному зв'язку з культурою її народу. Музика як невід'ємна частина народної творчості сприяє розвитку і збагаченню культури почуттів учнів, розвитку їх музичного смаку, потреби берегти, продовжувати і примножувати музичні традиції свого народу.

Через опанування фольклорних традицій вчитель музики вирішує такі завдання музичного виховання в загальноосвітній школі:

- формувати в учнів повноцінне сприймання музики (народної, класичної, сучасної);
- всі учні (відповідно до віку) повинні оволодіти правильним, емоційним, виразним виконанням пісень;
- розвивати музичні здібності при комплексному використанні різних видів мистецтв (поезія, література, театр, кіно, живопис). Такі теми музичних занять, як «Музика і література», «Музика й дитячий театр», «Музика й живопис», сприяють більш глибокому засвоєнню музичного мистецтва, інтенсивному розвитку мислення, відчуття, уяви;
- створювати і систематизувати уявлення учнів про музику, її виразні засоби, основні елементи музичної мови;
- виховувати бажання грати на музичних інструментах, співати, займатися музичною творчістю як на уроках, так і в позакласній роботі (хор, фольклорний ансамбль, оркестр музичних інструментів тощо), що допомагає поступово розвивати в учнів естетичний смак, здібності, пам'ять, потребу в самостійній художньо-творчі праці.

Починається професійна підготовка майбутнього вчителя в педагогічних училищах, коледжах. Вона складається з оволодіння загальнотеоретичними дисциплінами в обсязі, необхідному для вирішення педагогічних, науково-методичних і організаційно-керівних завдань; дисциплін психолого-педагогічного циклу, спеціальних дисциплін,

музично-теоретичних дисциплін.

Вступні випробування проводяться у вигляді *конкурсу творчих здібностей*, який включає:

1. Перевірку рівня володіння музичним інструментом шляхом виконання двох різнохарактерних творів довільної форми.
2. Перевірку вокальних даних у виконанні двох вокальних творів, *один з яких спів а capella*.
3. Перевірку мелодичного та гармонічного слуху шляхом відтворення абітурієнтом голосом звуків різної висоти, заданих екзаменатором на музичному інструменті, а також визначення вступником кількох звуків (1-4 звуки), які екзаменатор одночасно задає на музичному інструменті; перевірку ритмічних слухових даних шляхом відтворення вступником ритмічних малюнків, заданих екзаменатором, методом відстукування або відплескування; перевірку музичної пам'яті шляхом відтворення абітурієнтом голосом фрагментів мелодії, заданої екзаменатором.

Оцінка за творчий конкурс обчислюється як середнє арифметичне отриманих балів за кожну сесію конкурсу, яких не може бути більше, ніж три.

Вступники, які отримали оцінку нижче мінімально встановленого прийнятною комісією рівня (3 бали), не допускаються до участі у наступній сесії творчого конкурсу та конкурсному відборі на навчання (п.5 розд.8 «Правил прийому до Вінницького обласного комунального гуманітарно-педагогічного коледжу у 2016р.»).

Програма з музики і співів

Вимоги до виконання музичних творів

Рівень складності - програма дитячої музичної школи або музичної студії. Добір творів краще здійснювати в межах класичної спадщини. Виконання повинно добре розкривати технічну підготовку абітурієнта, а також можливості розуміння ними художнього змісту музичного твору.

Вимоги до співу під власний супровід або без супроводу

Під час добору твору для співу слід орієнтуватись на шкільний дитячий репертуар або народні пісні, а також враховувати власний співацький діапазон. Під час виконання пісні варто домагатись якісної дикції, правильного звукоутворення, динамічного ансамблю між голосом та інструментом.

Вимоги з теорії музики

Під час відповіді на теоретичне питання абітурієнт повинен продемонструвати знання основ теорії музики в обсязі програми дитячої музичної школи, а саме:

- музичний звук, його властивості (висота, сила, тембр, тривалість);
- стрій; камертон; звукоряд; основні та другорядні ступені звукоряду;
- назви звуків I -V октави;
- півтон, цілий тон; знаки альтерації;
- ключові та випадкові знаки;
- запис висоти звуків;
- нотний стан, ключі
- діапазон, реєстри;
- запис тривалості звуку;

- крапка біля ноти;
- фермата, ліга;
- паузи;
- метр;
- такт;
- прості, складні, мішані розміри;
- перемінний метр;
- ритм;
- синкопа;
- темпи в музиці;
- метроном;
- схеми тактування;
- затакт;
- динамічні відтінки;
- терміни, що позначають характер твору;
- інтервали, прості інтервали;
- ступенева та тонова величини інтервалів;
- лад;
- мажор;
- мінор;
- стійкі та нестійкі ступені ладу;
- мажорна гама, її будова, назва ступенів;
- мінорна гама, її будова;
- види мінору;
- лади народної музики;
- тональність;
- дієзні та бемольні тональності;
- визначення тональності музичного твору;
- паралельні тональності;
- кварто-квінтове коло;
- однойменні тональності;
- акорди;

- тризвуки та їх обернення;
- септакорди та їх обернення;
- Д7 та його розв'язання;
- партитура, знаки скорочення та спрощення нотного письма;
- поняття про модуляцію;
- поняття про фактуру;
- транспозиція;
- мелізми.

Вимоги до сольфеджіо

Абтурієнти повинні володіти вміннями та навичками сольфеджування, тобто співу по нотах. Перш ніж співати нотний приклад, слід попередньо зробити аналіз, на основі якого визначається лад, тональність, розмір (2,3,4-дольний), схема тактування.

Абітурієнти повинні грамотно підготувати інтонаційний матеріал (інтонування мажорних та мінорних гам у 3-х видах, інтервалів вгору та вниз від звуку ладу і в тональності тризвуків, Д7 та їх обернень), а також визначити на слух інтервали та акорди при впізнаванні інтервалів; як і при інтонуванні, повинні спиратись на знання відповідних розділів елементарної теорії музики.

По завершенні екзамену з музики виставляється загальна оцінка, в якій враховується якість виконання інструментального твору, співу під власний супровід та відповідь на питання з теорії музики та сольфеджіо.

Абітурієнт повинен знати:

- абітурієнт повинен добре орієнтуватись в музичних поняттях з теорії музики;
- абітурієнт повинен мати достатній рівень знань з сольфеджіо

(прийоми і правила сольфеджування, читання нот з аркуша, знати правила побудови інтервалів та акордів; знати основні аплікатурні принципи при виконанні музичних творів);

- знати мелодію, слова та засоби музичної виразності, які необхідні для розкриття образного змісту пісні.

Абітурієнт повинен вміти:

- абітурієнт повинен володіти вміннями та навичками сольфеджування, тобто співу по нотах;

- добре орієнтуватися в музичних поняттях з теорії музики, вміти застосувати свої знання на практиці;

- володіти технічними та виконавськими навичками, необхідними для розкриття змісту і художнього образу музичного твору; художньо-образно виконати пісню під власний супровід або без супроводу, володіти сформованими вокальними навичками, необхідними для розкриття образного змісту пісні.

Критерії оцінювання творчих здібностей вступників Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу на музично- педагогічне відділення

I. Початковий рівень компетентності

“1” - абітурієнт не знає нотної грамоти; низький рівень навичок гри на музичному інструменті; відсутня координація між слухом і голосом; не може виконати пісні;

“2” - вступник не орієнтується в музичних поняттях та термінах; не володіє прийомами звуковедення на музичному інструменті; низький рівень виконання пісні;

“3” - теоретичні знання абітурієнта на низькому рівні; теоретично володіє аплікатурними принципами гри на музичному інструменті, але не вміє використовувати їх на практиці; виконує пісню, не відчуваючи строю.

II. Середній рівень компетентності

“4” - вступник має недостатні теоретичні знання; не професійно володіє звуком і технічними прийомами при виконанні музичних творів; нечиста інтонація виконання пісень;

“5” - абітурієнт має знання з музичної грамоти в неповному обсязі, володіє елементарними виконавськими навичками необхідними для розкриття змісту музичного твору; вміє виконувати пісню, але припускається інтонаційних неточностей;

“6” - абітурієнт виявляє середній рівень знань з сольфеджіо та теорії музики; виконує музичні твори, але не професійно володіє звуком; невиразно виконує пісні.

III. Достатній рівень компетентності

“7” - рівень підготовки абітурієнта хороший, добре орієнтується в музичних поняттях, вміє застосувати свої знання на практиці; недостатньо володіє звуковеденням при виконанні музичних творів; виразно виконує пісні, але допускає незначних помилок;

“8” - абітурієнт має непогані знання з сольфеджіо та теорії музики; володіє постановкою ігрового апарату і основними аплікатурними принципами; при виконанні музичних творів припускається неточностей; добре володіє вокальними навичками, на належному рівні виконує пісні;

“9” - теоретичні знання з сольфеджіо та теорії музики на хорошому рівні; абітурієнт виконує досить складні музичні твори, проте має недостатньо високий рівень художньо-образного виконання; виразно виконує пісні, володіє сформованими вокальними навичками, необхідними для розкриття образного змісту пісні.

IV. Високий рівень компетентності

“**10**” - абітурієнт має гарні музично-голосові дані, хорошу базу теоретичних та практичних знань; володіє виконавськими навичками гри на музичному інструменті, необхідними для розкриття образного змісту музичного твору; на досить високому рівні виконує пісні під власний супровід;

“**11**” - абітурієнт відмінно знає теоретичний матеріал з сольфеджіо та теорії музики; вміло володіє технічними та виконавськими навичками, необхідними для розкриття змісту і художнього образу музичного твору; виразно виконує твори на музичному інструменті, художньо-образно виконує пісні під власний супровід;

“**12**” - абітурієнт виявляє особливі творчі здібності та музично-вокальні дані, самостійно розвиває власні обдарування і нахили на основі глибоких і міцних знань; відмінно володіє музичним інструментом; розкриває ідейно-естетичний зміст музичного твору через розвиток музичної форми; професійно володіє голосом при виконанні пісень під власний супровід.